

Звязда

02.10.2019

Нацыянальная бібліятэка правядзе цыкл мерапрыемстваў «Берасцейская Біблія: адкрыты дотык»

Вікторыя Целяшук

Факсімільнае ўзнаўленне Берасцейскай Бібліі, як і яе выданне больш за 450 гадоў таму, стала для Беларусі вялікай культурнай падзеяй. Брэст да свайго тысячагоддзя атрымаў ад Прэзідэнта ва ўсіх сэнсах каштоўны і значны падарунак — арыгінал выдання. У даследчыкаў з'явілася магчымасць глыбокага вывучэння аднаго з самых старажытных беларускіх кніжных помнікаў, а ўсе ахвотныя гэтай восенню могуць дакрануцца да аднаго з сімвалаў нашай гісторыі і нацыянальнай культуры. Прычым зрабіць гэта можна і ў Брэсце ў музеі гісторыі горада, і ў Мінску — Нацыянальная бібліятэка цягам паўтара месяца правядзе цыкл рознафарматных мерапрыемстваў «Берасцейская Біблія: адкрыты дотык».



Алесь Суша чытае публічную лекцыю пра Берасцейскую Біблію.

— Я магу назваць сама меней 30 прычын для ўшанавання гэтага, самага дарагога і прыгожага ў гісторыі айчыннага кнігадруку, кніжнага помніка і падказак, чаму варта ім ганарыцца, — сказаў падчас адкрытай публічнай лекцыі, што дала старт серыі мерапрыемстваў, **намеснік дырэктара Нацыянальнай бібліятэкі па навуковай рабоце і выдавецкай дзейнасці, каардынатар і навуковы кіраўнік праекта Алесь СУША.**

У спісе гэтых прычын ёсць, напрыклад, такія:

Берасцейская Біблія — доказ уключанасці беларускай культуры ў сусветны працэс. Аб гэтым, упэўнены даследчык, сведчаць стасункі на роўных князя Мікалая Радзівіла Чорнага з волатамі эпохі Адраджэння, вядомымі рэлігійнымі дзеячамі, кіраўнікамі многіх дзяржаў свету, сярод якіх кароль польскі Жыгімонт Аўгуст, імператар Свяшчэннай Рымскай імперыі Максіміліян II, герцаг Прусіі Альбрэхт і многія іншыя — звароты да якіх сустракаюцца ў тэксе Берасцейскай Бібліі.

Гэта самае вядомае выданне першай друкарні на беларускай зямлі. «Ці многія ведаюць, што менавіта ў Берасцейскай друкарні былі выпушчаны першыя айчынныя ноты або палітычныя граматы, зборнікі заканадаўчых актаў? — разважае Алесь Суша. — Большасць з іх да сёння, на жаль, проста не захавалася, таму пра іх цяжка меркаваць, а вось Берасцейская Біблія дайшла да нас праз стагоддзі».

Берасцейская Біблія — сімвал ахвярнасці і мецэнацтва. Па ацэнках даследчыкаў, канцлер ВКЛ князь Мікалай Радзівіл Чорны, на грошы якога ў верасні 1563 года выданне ўбачыла свет, выдаткаваў ад 5 да 10 тысяч дукатаў — на той час гэта была выключна вялікая сума.

Адзін з вельмі ўдалых PR-праектаў у еўрапейскай культуры XVI стагоддзя. Прафінансаваўшы выданне Берасцейскай Бібліі, Мікалай Радзівіл насамрэч зрабіў вельмі ўдалыя інвестыцыі на будучыню — у прэстыж не толькі свайго роду, які прымусіў свет лічыцца з Радзівіламі, але і наогул сваёй краіны.

Кніга як сведка велічы і магутнасці Берасця, сімвал старажытнага і сучаснага горада. Брэст першы з беларускіх гарадоў атрымаў магдэбургскае права і гарадскую ратушу, тут з'явіліся першая аптэка і шпіталь, першая сінагога... «Берасце было цэнтрам эканомікі і культуры свайго часу, і той факт, што менавіта тут убачыла свет першае ў Беларусі і Усходняй Еўропе поўнае выданне Бібліі, таксама пацвярджае статус і веліч горада», — упэўнены Алесь Суша. У наш час Берасцейская Біблія вярнулася ў горад у выглядзе асобнага помніка і часткі скульптурнай кампазіцыі да 1000-годдзя Брэста, у факсімільным і арыгінальным варыянце, як аснова новага турыстычнага маршруту — словам, стала неад'емнай часткай ужо сучаснай культуры.

Зрэшты, больш поўны пералік 30 прычын з падрабязным іх тлумачэннем і абгрунтаваннем змешчаны ў дадатку — навуковым даследаванні Алеся Сушы «Асэнсаванне шэдэўра», якім суправаджаецца кожнае факсіміле Берасцейскай Бібліі. Яго, дарэчы, пачалі ўжо замаўляць некаторыя ўстановы, ёсць зацікаўленасць і з боку калекцыянераў-кніжнікаў — таму 11 факсіміле, выдадзеных сёлета ў жніўні ў дзяржаўна-прыватным партнёрстве з ЗАСТ «Белнафтастрах», гэта толькі пачатковая лічба. Велічны помнік нацыянальнай кніжнай культуры вяртаецца ў Беларусь — як у матэрыяльным выглядзе ў бібліятэкі і музеі, так і ў грамадскую свядомасць, гэта ўсцешвае.



Да 7 кастрычніка факсімiле знаходзіцца ў адкрытым доступе ў Нацыянальнай бiблiятэцы.

Да 7 кастрычніка факсімiле Берасцейскай Бiблii будзе знаходзіцца ў адкрытым доступе ў атрыуме Нацыянальнай бiблiятэкі. «Можна прыйсці пагартаць, пачытаць, папрацаваць з тэкстам, а калі захочаце, пападымаць 15-кілаграмовы фалiянт», — напaўжартам запрашаюць бiблiятэкары. Потым выданне пераедзе ў Музей кнiгi. А цыкл мерапрыемстваў працягне выстаўка арыгiнальных выданняў Берасцейскай Бiблii (нагадаем, сёння ў свеце вядомыя 130 асобнікаў, у тым лiку ў Беларусi пяць, але ўсе яны няпоўныя) — плануець прадставiць шаноўнай публiцы нават тыя рарытэты з прыватных калекцый, якія раней нiдзе i нiколі не выстаўляліся. Для даследчыкаў — мовазнаўцаў, мастацтвазнаўцаў, культуролагаў, гiсторыкаў — неўзабаве будзе зладжаны навуковы круглы стол, прысвечаны Берасцейскай Бiблii, пасля якога, магчыма, загадак i мiфаў вакол выдання стане менш — а мо, наадварот? У Клубе кнiжных прафесараў адбудуцца тэматычныя музейныя заняткі для дзяцей. Таксама ў праграме мерапрыемстваў, якая будзе доўжыцца з пачатку кастрычніка да пачатку — сярэдзiны лiстапада, — лекцыi экспертаў, майстар-клас па пераплётах, адмысловае акцыя ў галiне кнiжнай графікі з удзелам мастакоў-iлюстратараў, тэатралiзаваныя iмпрэзы, у тым лiку фрагменты з пастаноўкі «Бiблiя князя Радзiвіла»... «Далучайцеся — гарантую, будзе цікава i карысна», — сур'ёзна гаворыць Алесь Суша.

Фота — Нацыянальная бiблiятэка Беларусi